

๑.๓๔ มังคี่หนู

ชื่อท้องถิ่น	ขี้หนู หมากขี้หนู
ชื่ออื่นๆ	หมักขี้หนู แอปเปิ้ลป่า มะกอกขี้หนู
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Docynia indica</i> (Wall.) Decne.
ชื่อพ้อง	-
ชื่อวงศ์	ROSACEAE
ชื่อสามัญ	Indian crab-apple / Assam apple / Wild apple

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๓๔ จำนวนที่พบ ๕ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง ๑๐-๒๐ เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำ เรือนยอดรูปทรงกลมต่ำ แผ่กว้าง ลูกไม้ กล้า ไม้ หรือตามกิ่งอ่อนมักมีหนามและหลุดไปเมื่อต้นมีอายุมากขึ้น ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่หรือรูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน ขอบใบตอนบนมักจะจักมากหรือน้อย ขอบใบตอนล่างค่อนข้างเรียบ ด้านล่างมีขนนุ่มทั่วไป ใบอ่อนหรือใบของต้นกล้ามักจะเว้าเป็นแฉกไม่เป็นระเบียบ ดอก สีขาว กว้าง ๒.๕-๓ เซนติเมตร ออกเป็นกระจุก ๑-๓ ดอก กลีบดอก ๕ กลีบ ร่วงง่าย ผล สด รูปไข่ หรือเกือบกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔-๕ เซนติเมตร สีเขียวอมเหลือง ด้านบนมีครีบของกลีบเลี้ยงติดค้างอยู่กับผล การกระจายพันธุ์ในประเทศไทย พบเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ตามชายป่าดิบเขาและป่าละเมาะที่ระดับความสูง ๑,๔๐๐-๒,๑๐๐ เมตร ออกดอกเดือน กันยายน - พฤศจิกายน ผลแก่เดือน พฤศจิกายน - มกราคม

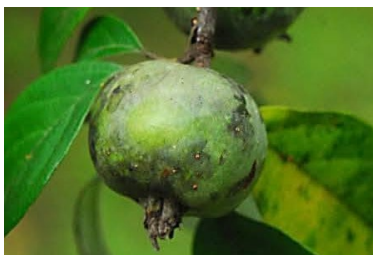
การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

- อาหาร ผลมีรสเปรี้ยวอมฝาดเล็กน้อยและมีความกรอบ ชาวบ้านนิยมนำมาทานสดกับพริกเกลือ หรือนำมาใส่ใน แกงส้ม แกงไตปลา หรือแกงเลียง
- สรรพคุณ ตามตำราสมุนไพรพื้นบ้าน ผลและส่วนต่างๆ ช่วยระบบขับถ่าย แก้ท้องเสียและช่วยขับพยาธิ บำรุงเหงือกและฟันให้แข็งแรง แก้ปากเปื่อย ช่วยขับปัสสาวะ แก้บวมน้ำ และใช้สมานแผลภายนอก
- การใช้ประโยชน์อื่นๆ -

ภาพที่ ๓๔ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ มักขี้หนู

ใบ และผลอ่อน

ผลอ่อน

ผลแก่

แหล่งอ้างอิง :

๑. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (ม.ป.ป.). “มักขี้หนู”. https://www.rspg.or.th/plants_data/rare_plants/scien_name_d๑๘.htm
๒. ลุงกิ้ง ข้าศึกคักมุกตลกบ้านๆ. (๔ มีนาคม ๒๕๖๙). “หมากขี้หนู (หรือ มะกอกขี้หนู), สรรพคุณ”. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=๑๒๒๙๐๑๖๗๔๒๖๕๓๐๖๕&set=หมากขี้หนู-หรือ-มะกอกขี้หนู-คือผลไม้ป่าหายากที่มีรสชาติเปรี้ยวอมฝาดและมีกลิ่นหอม>
๓. ภาพ ประกอบ โดย: สุวรรณ ะ กำนัน. (๘ สิงหาคม ๒๕๖๘). <https://www.facebook.com/photo/?fbid=๗๙๐๓๕๕๒๑๖๘๙๐๐๗๒&set=pcb.๗๙๐๓๕๕๒๑๖๘๙๐๐๗๒>